TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN
"2027 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU" İLE "2027 YILI BÜTÇE GEREKÇESİ"NE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE BEKLENTİLERİ

GİRİŞ

2027 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi dokümanları incelendiğinde "2027 Yılı Bütçe Gerekçesi"nin "Orta Vadeli Program (2027-2029)"a dayandırıldığı, kamu kesimindeki bilişim yatırımlarında da bu programın belirleyici olduğu görülmektedir. Dijital dönüşüm, bilişim teknolojileri, yapay zekâ, büyük veri, siber güvenlik, bulut bilişim gibi mesleklerimizle ilgili konulara sıkça değinilen dokümanlarda kimi kamu kurumlarının bu alanlardaki yatırım hedeflerine ve ödeneklerine yer verilmesine karşın kamu kesiminde istihdam edilmesi beklenen bilişim personelinin kadrolarına, sayılarına, işe alınma ve çalışma koşullarına ilişkin herhangi bir açıklama ya da öngörü bulunmamaktadır.

KAMU BİLİŞİM UYGULAMALARI

2027 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi dokümanlarında öne çıkan kamu bilişim yatırımları aşağıda sınıflanarak özetlenmiştir. Dokümanlarda kamu kurum ve kuruluşlarının e-Devlet entegrasyonu, bulut bilişim altyapıları ve siber savunma yatırımları için mal/hizmet alım ödenekleri ayrıldığı, ayrıca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Siber Güvenlik Başkanlığı, Kişisel Verileri Koruma Kurumu (KVKK) gibi bilişim, iletişim ve veri koruma alanlarındaki düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçeleri ve ödeneklerinin yer aldığı göze çarpmaktadır.

Kamu bilişim yatırımlarının ilgili yazılım, donanım, iletişim ağı, bilgi güvenliği, yapay zekâ araçları gibi bileşenlerinin edinilmesinden (ihalesinden) başlayarak tasarım, geliştirme, sınama, kullanıcı eğitimi, uygulamaya açma, işletme ve bakım aşamalarının tümünde meslektaşlarımızın görev aldığı/alacağı açıktır. Kamu verilerinin güvenliği, kritik dijital altyapıların sürekliliği, kurumsal belleğin korunması ve kamu kaynaklarının etkin kullanımı açısından çözümlerin tanımlanması, sistemlerin tasarlanıp geliştirilmesi, denetlenmesi, işletilmesinde, teknolojik gelişmeler ve gereksinimler doğrultusunda güncellenmesinde Bilgisayar Mühendisleri Odası (BMO) kapsamındaki mühendislik disiplinleri mezunlarının sorumluluk üstlenmesi, dolayısıyla meslektaşlarımızın **kamu kurumlarında kalıcı kadrolarda istihdamı** büyük önem taşımaktadır.

1) Kamu Hizmetlerinde Dijitalleşme

- **Kamu Maliye ve İhale İşlemleri:** Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi (BKMYBS), Harcama ve Muhasebe Yönetim Sistemleri ile Yeni Kamu Personel Harcamaları Yönetim Sistemi projelerinin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.
- **Gelir İdaresi ve e-Belge Uygulamaları:** e-Fatura, e-Defter, e-Bilet ve Kamu Alacakları Tahsilat Programı (KATP) gibi bilişim altyapılarıyla verimliliğin artırılması, tahsilat izlemelerinin hızlandırılması öngörülmektedir.
- **Yapay Zekâ Destekli Risk Analizi ve Denetim:** Kamu mali yönetiminde karar alma süreçlerinin veriye dayalı yürütülmesi, harcamalarda erken uyarı sistemlerinin kurulması ve kayıtdışı ekonomiyle mücadelede yapay zekâ ile büyük veriden yararlanılması planlanmaktadır.
- **Eğitimde Bilişim Altyapısı:** Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) bütçelerinde okullara İnternet ve donanım sağlanması, bilişim ders izlencelerinin desteklenmesi ve üniversitelerin bilgisayar/yazılım mühendisliği laboratuvar altyapıları için ödenekler ayrılmaktadır.

- **Tarımda Akıllı Denetim:** Gübre sektöründe firma geçmişi ve Gübre Takip Sistemi verileri kullanılarak yapay zekâ destekli risk analizi yapılması, Dijital Ürün Pasaportuyla üretimden tüketime dek gerçek zamanlı izlenebilirlik sağlanması hedeflenmektedir.
- **Yerel Yönetimlerde Ortak Bilişim Altyapısı:** Belediyelerin bilişim yatırımlarında yinelemeleri önlemek, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlamak amacıyla ortak yazılım/sistem bileşenleri ile bütünleşik dijital şehir yönetim altyapılarının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.
- **Finansal Teknolojiler (Fintek)**: Dijital Türk Lirası altyapı çalışmalarının tamamlanması, FAST sisteminin yaygınlaştırılması öngörülmektedir.

2) Yapay Zekâ Uygulamaları ve Siber Güvenlik Altyapısı

- **Yapay Zekâ ve Süper Bilgisayar Altyapıları**: Kamu kurumlarına özel üretken yapay zekâ çözümlerinin oluşturulması, Türk Ulusal Bilim e-Altyapısı (TRUBA) süper bilgisayar kapasitesinin artırılması, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile TÜBİTAK/TÜSEB gibi kurumların yapay zekâ Ar-Ge projeleri, ulusal büyük veri merkezleri ve Ar-Ge teşvikleri kapsamında kaynakların özgülenmesi planlanmaktadır.
- **Siber Güvenlik Kapasitesi**: Kamu kurumları ile özel kesimin siber güvenlik dayanıklılığını artırmak üzere Siber Güvenlik Başkanlığı yapılandırılmış ve kuruma gerekli teknoloji, yazılım, donanım ve iletişim ağı edinmek için bütçe olanakları sağlanmıştır.

KAMU KESİMİNDE BİLİŞİM PERSONELİNİN İSTİHDAMI VE HİZMET ALIMLARINA İLİŞKİN BEKLENTİLER

"2027 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi"nde kamu kurumlarında istihdam edilmesi planlanan bilişim personeline ilişkin herhangi bir madde yer almamaktadır. "2027 Yılı Bütçe Gerekçesi" dokümanının "Bölüm VIII Kamu Personel Sistemi" başlıklı bölümünde de benzer biçimde bilişim personeline özgü bir açıklama bulunmamakta, yalnızca bu bölüm kapsamındaki TABLO 4'te 2026 Haziran sonu itibarıyla kurumlardaki Sözleşmeli Bilişim Personeli sayılarına yer verilmektedir.

Kamu bilişim projeleri büyük ölçüde dışarıdan hizmet alımı ve dış kaynak (ihale/taşeron/danışmanlık) kullanımı yöntemiyle gerçekleştirilmektedir. Bu yaklaşım, kamu bütçesi üzerinde ağır maliyetler doğurmanın yanında kurumsal bilgi birikiminin özel şirketlere bırakılmasına yol açarak stratejik kamu verileri açısından ciddi güvenlik açıkları barındırmaktadır. Taşeronlaşma düzeni, kamu adına çalışan mühendislerin düşük ücretlerle ve güvencesiz biçimde istihdam edilmesine de ortam hazırlamaktadır.

Meslektaşlarımızın kamu kurumlarında istihdam edilmesi ve kamu kesiminde bilişim hizmeti alımlarına yönelik beklentilerimiz:

1) Bilişim Personeli Kadrolarının Tanımlanması: Bilişim projelerinin gerçekleştirilmesinde çalışan meslektaşlarımızın değişik uzmanlıkları ve bunlara bağlı olarak farklı meslek alanı tanımları vardır (kaynak: BMO'nun "Bilgisayar Mühendisliği ve Bağlı Disiplinler Meslek Alanı Tanımları"). Oysa kamuda görev yapan meslektaşlarımız görev tanımları belirsiz olan genel "mühendis", "programcı" ya da "çözümleyici" ünvanlarıyla, kimi kez de idari memur kadrolarında çalıştırılmakta, bu durum ünvan ve yetki kargaşasına yol açmaktadır.

Yazılım geliştirme, veritabanı ve ağ mimarisi uzmanlığı gerektiren bilişim pozisyonlarına branş dışı bölümler ortak kodlarla atanabilmektedir. Bilgisayar işletmeni ve programcı gibi kadrolarda ise BMO kapsamındaki mühendislik disiplinleri mezunlarının başvurularını engelleyen çelişkili nitelik kodu tanımlamaları bulunmaktadır.

Kamu bilişim sistemlerinde görev alan bilişim personelinin kadroları, yetki ve sorumlulukları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kadro cetvellerinde, özel olarak "bilişim personeli/mühendisi" başlığı altında, meslek alanlarına uygun ve yürütülen teknik işin sorumluluğunu doğrudan yansıtacak biçimde tanımlanarak BMO kapsamına giren mühendislik disiplinleriyle ilişkilendirilmelidir.

Bu tanımlar yapılana dek kamu bilişim ve yazılım uygulamalarıyla ilgili kadroların BMO kapsamındaki mühendislik disiplinleri uyarınca aşağıda örneklenen nitelik kodlarıyla açılması zorunlu kılınmalıdır.

Nitelik Kodu	Tanım
4531	Bilgisayar mühendisliği ve ilişkili mühendislik programları
4533	Yazılım mühendisliği ve bilgisayar-yazılım mühendisliği
4534	Adli bilişim mühendisliği
4633	Kontrol ve bilgisayar mühendisliğini de kapsayan kontrol ve otomasyon mühendisliği grubu
4635	Yapay zekâ mühendisliği ve yapay zekâ-veri mühendisliği

2) **Bilişim Personeli Kontenjanının Yatırım Planları Doğrultusunda Belirlenmesi:** Kamu kurumlarında, gerek yeni kamu bilişim projeleri yatırımları gerekse var olan kamu sistemlerinin güçlendirilmesi, güncellenmesi, bakımı ve işletilmesi için planlama yapılıp iş/proje planlarına ve gereksinimlere koşut olarak "kadrolu bilişim personeli kontenjanı" tanımlanmalı; bilişim personelinin planlama doğrultusunda merkezi atamayla yerleştirilmesini sağlayacak yöntemler yaşama geçirilmelidir. Kadrolu bilişim personelinin istihdamı öncelik olmalı; sözleşmeli bilişim personeli ve dışarıdan hizmet alımı uygulamalarının azaltılması yoluna gidilmelidir.

3) **İşe Alımlarda Merkezi Sınavın Uygulanması:** Kamu kurumlarında kadrolu çalışanların istihdamında KPSS puanları temel alınmaktadır; bununla birlikte KPSS, bilişim personelinin ölçme ve değerlendirilmesinde doğru ve yeterli bir yöntem değildir. Sözleşmeli bilişim personeli alımlarında ise kurumlar kendi sınav ve mülakatlarını yapmakta, işe alımda her kurumun ayrı uygulaması olmaktadır.

   Kamu kurumlarına kadrolu ve sözleşmeli personel alımlarında farklı uygulamalar ortadan kaldırılmalı; merkezi sınav yapılarak ilgili görev için gereken bilgi ve deneyimin nesnel (objektif) biçimde ölçülmesi sağlanmalı, işe alımlar liyakat esasına dayalı olmalıdır. Ülke gerçekleri göz önünde tutulduğunda kısa erimde KPSS yöntemiyle merkezi sınav yapılması kaçınılmaz görünmektedir; ancak ölçme-değerlendirme yöntem ve ölçütleri, alan uzmanları ile BMO'nun görüş ve önerileri doğrultusunda tanımlanmalıdır.

4) **Sözleşmeli Bilişim Personeli Alımlarında Deneyim Koşulunun Düzenlenmesi:** Kamu kurumlarına sözleşmeli bilişim personeli alımında 3-5 yıl sektör deneyimi ve kurumların tercihlerine göre değişik sertifikalar önkoşul olmaktadır. Kamu kurumları, mesleğe yeni adım atan, deneyimsiz mühendislerin kamuda istihdamını ve yetişmesini sağlamalı, işe alım koşullarını bu yaklaşımla belirlemelidir.

5) **Dışarıdan Hizmet Alımı Koşullarının BMO Ölçütleriyle Tanımlanması:** Kamunun açtığı bilişim projeleri ihalelerinde yüklenici firmaların mühendislik standartlarına uygunluğu denetlenmemekte; kamu bilişim projelerinde dışarıdan hizmet alımı yöntemiyle çalışan meslektaşlarımız güvencesiz ve TMMOB/BMO tarafından önerilen mühendis asgari ücretinin altında çalıştırılmaktadır. Kamu bilişim uygulamalarının ihale şartnamelerine BMO'nun mesleki denetim ve yeterlilik ölçütleri eklenmeli; kamuya hizmet üreten tüm mühendisler için TMMOB/BMO asgari ücret koşulu zorunlu tutulmalıdır.